Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος συμμετείχε στη συνάντηση Προκαθημένων και αντιπροσωπειών από κατά τόπους Ορθοδόξους Εκκλησίες στο Αμμάν

Στην πρωτεύουσα της Ιορδανίας Αμμάν πραγματοποιήθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020 συνάντηση Προκαθημένων και αντιπροσωπειών από κατά τόπους Ορθοδόξους Εκκλησίες. Την πρωτοβουλία διεξαγωγής συσκέψεως για να συζητηθούν η κατάσταση στις διεκκλησιαστικές σχέσεις και ζητήματα διαφυλάξεως της ορθοδόξου ενότητας ανέλαβε στις 21 Νοεμβρίου 2019 κατά την παραμονή του στη Μόσχα ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων Θεόφιλος Γ'.

Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Θεόφιλος, ο Αγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας και πασών των Ρωσιών Κύριλλος, ο Αγιώτατος Πατριάρχης Σερβίας Ειρηναίος, ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Πρέσοβ και Αρχιεπίσκοπος πάσης Τσεχίας και Σλοβακίας κ. Ροστισλάβος, καθώς και αντιπροσωπείες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας με επικεφαλής τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Τυργοβιστίου Νήφωνα και της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Πολωνίας με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Λούμπλιν και Χελμ Άβελ.

Την επίσημη αντιπροσωπεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας συναποτέλεσαν: ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριος, ο Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων (ΤΕΕΣ) του Πατριαρχείου Μόσχας Μητροπολίτης

Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΤΕΕΣ Πρωθιερέας Νικόλαος Μπαλασόφ, ο επικεφαλής της Ρωσικής Εκκλησιαστικής Αποστολής στην Ιερουσαλήμ Αρχιμανδρίτης Αλέξανδρος Αίλισοφ, ο Πρόεδρος του Συνοδικού Τμήματος επί Σχέσεων Εκκλησίας, Κοινωνίας και ΜΜΕ κ. Β. Λεγκόιντα.

Η διάσκεψη άρχισε με κοινή προσευχή σε διάφορες γλώσσες.

Αποτεινόμενος στους παρισταμένους με χαιρετισμό ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας Ιεροσολύμων μεταξύ άλλων επεσήμανε: «Γνωρίζουμε ότι η ενότητα είναι δώρο Θεού και συνειδητοποιούμε την ευθύνη μας για τη διαφύλαξη της ενότητας, την οποία μας κληροδότησαν οι Απόστολοι».

«Σήμερα συγκεντρωθήκαμε εδώ στο όνομα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού», ανέφερε ο Μακαριώτατος κ. Θεόφιλος και συνέχισε: «Θεμέλιο του διαλόγου μας αποτελεί η χριστιανική αγάπη και είναι η μόνη οδός προς τη συμφιλίωση. Η απάντηση σε όλα τα ερωτήματά μας πρέπει να αναζητηθεί μέσω διαλόγου και αδελφικής αγάπης».

Όπως τόνισε ο Πατριάρχης Θεόφιλος η συγκέντρωση στο Αμμάν δεν είναι Σύνοδος, αλλά μια άτυπη αδελφική συνάντηση, σκοπός της οποίας είναι η εκκίνηση διαλόγου για τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζει ο ορθόδοξος κόσμος στις σημερινές δύσκολες εποχές. «Ελπίζουμε ότι η συνάντηση αυτή θα θέσει τις βάσεις για την αναζήτηση λύσεων. Πρέπει να αγωνιστούμε κατά των διαιρέσεων και να προσανατολίσουμε τις προσπάθειές μας στη διαφύλαξη της ενότητας και τη διεξαγωγή διαλόγου», υπογράμμισε.

Ακολούθησε η ομιλία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και πασών των Ρωσιών Κυρίλλου.

Αφού ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Θεόφιλο, ο οποίος συγκάλεσε τη συνάντηση, ο Αγιώτατος υπογράμμισε: «Είναι μια γενναία και ορθή κίνηση και είμαι πεπεισμένος ότι θα γραφεί στην ιστορία. Σε τόσο δύσκολους για την Ορθοδοξία καιρούς ο πρώτος ως προς τον χρόνο εμφανίσεως αποστολικός θρόνος εκπληρώνει εκ νέου την ιστορική του αποστολή ως ένα από τα κομβικά κέντρα της οικουμενικής Ορθοδοξίας».

Ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας εξέφρασε επίσης την εγκάρδια ευγνωμοσύνη του προς τον Βασιλιά της Ιορδανίας Αμπντάλα Β' Μπεν αλ Χουσεΐν για την ευγενή συνδρομή στη διοργάνωση της συναντήσεως.

«Μεγάλη είναι και η προσφορά των Προκαθημένων και αντιπροσώπων των κατά τόπους Εκκλησιών, οι οποίοι προσήλθαν στη συνάντηση αυτή, διότι η ίδια η συναίνεσή τους να συμμετάσχουν απαιτούσε σε ορισμένες περιπτώσεις έναν βαθμό τόλμης. Αλλά η μέριμνα για τη διαφύλαξη της ενότητας της Αγίας Εκκλησίας μάς ώθησε να απορρίψουμε κάθε άλλη σκέψη και ακολουθούντες την έκκληση της Αυτού Μακαριότητος να έλθουμε έως εδώ», επεσήμανε ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος.

Ακόμη σημείωσε ότι σήμερα η Ορθόδοξος Εκκλησία οδηγήθηκε ενώπιον της απειλής διαιρέσεων, παρόμοιων με εκείνες τις οποίες έχει να ζήσει εδώ και σχεδόν μία χιλιετία: μονομερώς επανεξετάζονται τα όρια των κανονικών δικαιοδοσιών, ακυρώνονται εκκλησιαστικά έγγραφα με παρελθόν πολλών αιώνων, το σχίσμα στην Ουκρανία δεν έχει ξεπεραστεί, ενώ οι προσπάθειες θεραπείας αυτού δεν καρποφορούν, η ουνία σηκώνει κεφάλι, είναι ορατή η έναρξη επικίνδυνων διαδικασιών στην κανονική δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Σερβίας στη Βόρεια Μακεδονία και το Μαυροβούνιο. «Η αιτία, κατ' εμέ, της παρούσης κρίσεως, συνίσταται στην απώλεια της ενιαίας προσεγγίσεως του πολιτεύματος της Εκκλησίας και της φύσεως του πρωτείου σε αυτήν. Πριν από

μια χιλιετία, το 1054, η Εκκλησία βρέθηκε αντιμέτωπη με την ίδια πρόκληση, της οποίας τις επιπτώσεις βιώνουμε έως σήμερα», κατέθεσε την άποψή του ο Αγιώτατος κ. Κύριλλος.

Ο Πατριάρχης Κύριλλος είναι βέβαιος, ότι προκειμένου να αντιμετωπισθεί αυτή η απειλή, είναι απαραίτητο να εκκινήσουμε την πανορθόδοξη συζήτηση των συσσωρευμένων προβλημάτων. Προέταξε τα πλέον φλέγοντα από αυτά:

«Πρώτον, είναι το πρόβλημα κατανοήσεως του πρωτείου στην Εκκλησία. Καταβάλλονται προσπάθειες θεμελιώσεως αξιώσεων επί της ανά την οικουμένη ηγεσίας με τη βοήθεια ειδικώς επί τούτω διαμορφούμενης θεολογικής επιχειρηματολογίας. Είναι η έλλειψη συστήματος συνοδικού ελέγχου των ενεργειών του πρώτου θρόνου, η άρνηση της αναγκαιότητος συναινέσεως κατά τη λήψη αποφάσεων σε πανορθόδοξο επίπεδο. Οφείλουμε να εξετάσουμε αυτά τα θέματα πανορθοδόξως.

Δεύτερον, είναι η απειλή για το θεσμό του αυτοκεφάλου στην Εκκλησία. Η έλλειψη πανορθοδόξως αναγνωρισμένου και αδιαμφισβήτητου για όλους μηχανισμού χορηγήσεως της αυτοκεφαλίας. Οι προσπάθειες καθιερώσεως ανισοτιμίας μεταξύ «πρεσβυγενών» και «νεογενών» αυτοκέφαλων Εκκλησιών.

Τρίτον, είναι οι υπάρχουσες προσπάθειες να αμφισβητηθούν τα κανονικά όρια των αυτοκέφαλων Εκκλησιών, να επανεξετασθούν και ακυρωθούν άπαξ επικυρωμένα έγγραφα ιστορικής σημασίας, τα οποία καθορίζουν τα εν λόγω όρια.

Τέταρτον, οι αξιώσεις του πρώτου μεταξύ ίσων Προκαθημένων στην οικογένεια των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών να έχει δικαίωμα να δέχεται εγκλήτους προσφυγές από οποιαδήποτε Εκκλησία και η απειλή χρήσης των προσφυγών αυτών ως εργαλείου παρεμβάσεως στα εσωτερικά άλλων κατά τόπους Εκκλησιών, είμαι βαθιά πεπεισμένος, ότι χρήζουν επίσης εξετάσεως και συζητήσεως.

Πέμπτον, η ανώμαλη κατάσταση, η οποία δημιουργείται όταν ο πρωτεύων ιεράρχης, παρά τις θεμελιώδεις αρχές του κανονικού δικαίου, εμφανίζεται ως δικαστής σε υπόθεση, όπου ο ίδιος είναι μία από τις εμπλεκόμενες πλευρές, παρουσιάζοντας τον εαυτό του ως καταληκτική βαθμίδα στην εκδίκαση της εν λόγω υποθέσεως.

Και έκτον, είναι το πρόβλημα συστάσεως των λεγομένων «σταυροπηγίων» στο έδαφος άλλων κατά τόπους Εκκλησιών άνευ συναινέσεώς τους ή εναντίον της βουλήσεώς τους».

«Σήμερα προβάλλει ενώπιόν μας η αποστολή να αγωνιστούμε για την ενότητα όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών, για την μεταξύ μας ενότητα», επεσήμανε ο Αγιώτατος Πατριάρχης Σερβίας Ειρηναίος. Ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας τόνισε: «Μόνη ορθή λύση είναι να συγκληθεί Σύνοδος, όπου θα ειπωθεί ό,τι χρειάζεται να ειπωθεί και θα επιλυθούν τα θέματα εν πνεύματι Ορθοδοξίας».

Όπως κατέθεσε ο Πατριάρχης Ειρηναίος «η Εκκλησία της Σερβίας τάσσεται υπέρ της διατήρησης των κανονικών αρχών και της χριστιανικής παράδοσης: «Ας μας συνδράμει ο Θεός εισφέροντας την ενότητα στην Εκκλησία μας. Διότι το σχίσμα είναι τραγωδία για την Εκκλησία».

Για τη σπουδαιότητα μιας πανορθοδόξου συζητήσεως της διαμορφωθείσης καταστάσεως, καθώς και για την επίλυση των προβλημάτων σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες μίλησε και ο εκπροσωπών στη συνάντηση την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρουμανίας Μητροπολίτης Τυργοβιστίου Νήφων: «Φρονούμε ότι για την δυνατή να συγκληθεί στο μέλλον Σύνοδο Προκαθημένων ή μια επικείμενη

πανορθόδοξη συνάντηση θα πρέπει να προηγηθεί προκαταρκτική διάσκεψη, ώστε κατά τον κατάλληλο τρόπο να συζητηθεί η ημερήσια διάταξη μιας τέτοιας συναντήσεως, η οποία θα οδηγούσε σε πραγματική ενότητα στον ορθόδοξο κόσμο», υπογράμμισε ο Ιεράρχης.

Με τη σειρά του ο Αρχιεπίσκοπος Λούμπλιν και Χελμ Άβελ ανέφερε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας ανησυχεί έντονα για τη δραματική κατάσταση στον ορθόδοξο κόσμο: «Προσευχόμαστε για την εξεύρεση λύσεως» κατέθεσε ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας και τόνισε ότι η έλλειψη ενότητας μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών κωλύει τη μαρτυρία προς τον μη ορθόδοξο κόσμο.

Ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας πασών χωρών Τσεχίας και Σλοβακίας κ. Ροστισλάβος, αφού ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Θεόφιλο για την πρόσκληση σε διάλογο, τόνισε: «Μόνο με συναντήσεις και συζητήσεις των υφισταμένων προβλημάτων μπορεί να ευρεθεί λύση, η οποία θα ανταποκρίνεται πλήρως στην Αγία Γραφή και τα εκκλησιαστικά θέσπια».

Ακολούθησε η παρέμβαση του Μακαριωτάτου Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονουφρίου, ο οποίος ενημέρωσε τους μετέχοντες στη συνάντηση για τα τεκταινόμενα εντός της δικαιοδοσίας της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Αφού υπενθύμισε ότι η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία εντός της συνθέσεως του Πατριαρχείου Μόσχας συγκροτήθηκε το 1990 παραλαμβάνοντας το Γράμμα του Πατριάρχη Μόσχας και πασών των Ρωσσιών, το οποίο της χορηγούσε αυτονομία στη διοίκηση, ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Ονούφριος σημείωσε: «Με την πάροδο του χρόνου οι εσωτερικές και εξωτερικές περιστάσεις, τις οποίες αντιμετώπισε η Αγία Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία και ο ουκρανικός λαός, αποτέλεσαν κίνητρα για τις διαδικασίες βελτιώσεως της ήδη υφισταμένης ανεξαρτησίας και αυτοτελείας του εκκλησιαστικού βίου και της διακονίας. Εκ των πραγμάτων σήμερα διαθέτουμε μια πραγματική αυτοκεφαλία. Λειτουργεί η Ιερά Σύνοδος, συνέρχεται η Σύνοδος Ιεραρχίας, υφίσταται ανεξάρτητο εκκλησιαστικό δικαστήριο. Προβαίνουμε ελεύθερα σε εκλογές και χειροτονίες επισκόπων, ιδρύουμε νέες εκκλησιαστικές επαρχίες, διαθέτουμε δικά μας εκκλησιαστικά εκπαιδευτήρια, διαφόρους συνοδικούς θεσμούς για συνεργασία με τον έξω κόσμο και το κοινωνικό μας έργο».

Ακόμη ενημέρωσε για την κατάσταση με τις διαιρέσεις στην ουκρανική Ορθοδοξία, σημειώνοντας ότι συνέπεια της ούτως καλουμένης «ενοποιητικής διαδικασίας» με πρωτοβουλία του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθλομαίου το 2018-2019, ήταν μόνον η εμβάθυνση του σχίσματος.

Ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Ονούφριος ανέλυσε επίσης λεπτομερώς τις κινήσεις του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ως προς την εκκλησιαστική κατάσταση στην Ουκρανία, σημειώνοντας ότι οι ενέργειες αυτές παραβιάζουν τους κανόνες της Εκκλησίας και διαπιστώνοντας ότι λύση της κρίσεως στην ουκρανική Ορθοδοξία θα μπορούσε να αποτελέσει η διόρθωση αυτών των παραβάσεων.

«Σήμερα ορισμένοι ισχυρίζονται ότι ισχυρό μέσο θεραπείας του εκκλησιαστικού σχίσματος στην Ουκρανία αποτελεί η εξασφάλιση του αυτοκεφάλου καθεστώτος για την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία. Θέλω να είμαι ειλικρινής ενώπιον του Θεού και της συνειδήσεώς μου και θα πω: είμαι βέβαιος ότι δεν θα θεραπεύσει το σχίσμα το αυτοκέφαλο καθεστώς της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Είναι δυνατόν ένιοι εκ των σχισματικών να επανέλθουν στους κόλπους της κανονικής Εκκλησίας, αλλά όχι όλοι. Δεν προσδίδει εγγυήσεις απόλυτης ενότητας το αυτοκέφαλο. Στις ανά τον κόσμο Αυτοκέφαλες Εκκλησίες επίσης υπάρχουν δικά τους σχίσματα», υπογράμμισε ο Μητροπολίτης Κιέβου.

Κατά τη γνώμη του Προκαθημένου της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στην ημερήσια διάταξη βρίσκεται η καλλιέργεια μιας τέτοιας εν Συνόδω εκκλησιαστικής διοικήσεως, «η οποία θα είναι

χρήσιμη και αποτελεσματική για τη σωτήρια διακονία της Αγίας, Καθολικής, Αποστολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στο νέο διεθνές πεδίο... Θα επιτύχουμε την επίλυση του προβλήματος αυτού μόνον όταν αρνηθούμε τις προσωπικές μας αξιώσεις και δράσουμε εν πνεύματι θείας ταπεινώσεως και φιλαδελφίας», υπογράμμισε ο κ. Ονούφριος.

Κατά την περαιτέρω συζήτηση υπήρξαν παρεμβάσεις, στις οποίες εξετάσθηκαν επιμέρους πτυχές των θεμάτων, που εθίγησαν και εγέρθησαν άλλα ζητήματα, τα οποία απασχολούν σήμερα τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος εξέφρασε την ευχή ώστε η παρούσα συνέλευση να αποτελέσει την πρώτη σειράς παρόμοιων συναντήσεων και απευθύνθηκε προς τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Ιεροσολύμων Θεόφιλο με την παράκληση να αναλάβει πρωτοβουλία της επόμενης αδελφικής συναντήσεως στους Αγίους Τόπους.

Αυθημερόν οι μετέχοντες της συνελεύσεως είχαν συνάντηση με τον Βασιλιά της Ιορδανίας Αμπντάλα Β' Μπεν αλ Χουσεΐν.

Το ίδιο βράδυ οι Προκαθήμενοι των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών και οι επικεφαλής των εκκλησιαστικών αντιπροσωπειών συμφώνησαν το κείμενο του τελικού **Δελτίου Τύπου**.

Οι υπογράψαντες το κείμενο εξέφρασαν την ελπίδα ότι ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος θα ενταχθεί στο διάλογο με τους αδελφούς του Προκαθημένους.

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/45658/